

"העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תלי אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03-232262/3/4. תאריך: 136 • העורך הראשי: אורי אבנרי • ראש המערכת: יוסי ינאי • עורכת-בנית: יופי שנון • רכזי מערכת: שרית ישי ושלמה פרנקל • עורכי כתוב: תמי מוטוביץ וג'ורא גוימן • צלמי מערכת: ציון צפריר וענת פרנסקי • ראש המינהלה: אברהם פיטון • מחלקת המודעות: רפי זכרני • המודיע: "העולם הזה" בע"מ • מודפס ב"הדפוס החדש" בע"מ, תל-אביב, רחוב בן-ציון 10 • הפצה: "גד" בע"מ • גזופות צינקוגרפיה "כספי" בע"מ.

קיא ירי

למיקרא כתבתו של יוסי ינאי על יעל דיין (העולם הזה 2308) נזכרתי בי מאמר שנכתב לפני 22 שנים. אז בחר העולם הזה (1148) ביעל דיין הצעירה כבאשת-השנה תשי"ט.

העילה לכך הייתה פירסום סיפרה ה"ראשון של יעל, פנים חושות במראה. ספר זה, שנכתב במקורו באנגלית, גרם לשערורייה רבת. כאשר כתבתי את ה"כתבה על אשת-השנה ניסיתי להבין את התופעה.

בין השאר נאמר אז בכתבה: הזעם ההיסטרי, שבו פנו האבות והבנים בצוואת נגד ספר זה, היה סימפטום ל"עובדת-היטוד של ישראל: בעוד שהאבות והבנים לחמו זה בזה על ההשפעה

אשת-השנה דיין (1959) מילחמה נגד האבות

הפוליטית והרוחנית, נולד וגדל, כמעט בהחבא, דור של נכדים. איש לא הרגיש בכך. אך לפתע, כאשר זרקה יעל את האבן הסיפרותית שלה לתוך המים העומדים של השלולית הציבורית, נאלצה המדינה לשים לב לתופעה ה"חדשה: דור הנכדים המתחיתס בבזו שווה הן לדור הסבים הן לדור האבות.

למרות היותה בעצמה טיפוס יוצא-דופן ואינדיבידואליסטי מובהק — ואולי בגלל זה — מהווה יעל דיין בעצמה נציגה אופי יבנית של דור שלישי זה. רקע אישי זה ירק החריקה את החימה שנשפכה עליה. כי יעל דיין היא בת האריסטוקרטיה הישראלית. אילו חולקו בישראל תארי אצולה, היה סבה נקרא "לורד דיין של נהלל" ואביה לפחות "סר משה". הסב והסבתא מייצגים את הטיפוס ה"חיובי ביותר של דור מייבשי-הביצות. האב, האם והדוד, שנפל במלחמת-הש"ח, הם טיפוסים מובהקים של דור מקימי

דמדינה. יעל, הנכדה, היא תירושת — בת זרור אשר למענו, לכאורה, סבלו, לחמו ועמלו הסבים והאבות גם יחד. ...גבורת האבות יכולה להיות מועקה על הבנים. יעל ידעה מועקה זו מילדותה. ילדה הגדלה בבית בו חיות שתי אגדות חיות — אגדת שמואל דיין ואגדת משה דיין — נאלצה להשוות את עצמה בכל רגע לגדולים עטוריה-ההילה, להסיק שהיא עצמה נחותה ודלה. ומכאן הרצון האינס"טינקטיבי למרוד, להרוס את האגדה, להוכיח שהגדולים אינם בעצם מה שהם מתיימרים להיות.

יתס כפול וסותר זה — ההערצה וה"מרד — ציין משחר ילדותה את יחסה של יעל לאביה.

כמוהו היא עצמאית, פקחית, גאונית ביחסי-ציבור, מקסימה במגע אישי, חסרת מעצורים, הרפתקנית, וזהרת, חובבת-בריות למראית-עין — ומנותקת מהם לחלוטין למעשה. כמו אביה, היא בסתר לבה אדם בודד מאד.

אולם דווקא דמיון עצום זה מבליט את הניגוד שבין השניים. כי אותן התכונות פועלות אצל השניים בכיוונים שונים לגמרי. אצל משה דיין מרוכז הכל למען המטרה שהציב לעצמו: להנהיג את ה"מדינה. לגביו אין כל הבדל בין אמביציה אישית קיצונית לבין מסירות קיצונית ועניני האומה. שתיהן מתמזגות לדחף מרכזי אחו".

אצל יעל הדחף הוא הפוך. היא אינדי-בידואליסטית קיצונית. היא רוצה להינתק מכל ההתחייבויות, מתביעות הכלל. ...הספר הבא, שאותו תיכננה יעל עוד בשעת כתיבת ספרה הראשון, יהיה למעשה מערכה נוספת במלחמת יעל נגד האבות. שם הספר: קנא בנפוחים.

תיארה יעל דיין את רעיון הספר ב"מכתב פרטי: "החלק הראשון עוסק בילד בן מושב, בגיל 9 עד 14. הספר מתאר את החינוך המוגזם לחברות-מניות ולגבורה, פיתוח קיצוני של תכונות ילדותיות וגבריות-פיסיות, מבלי לשים לב לאדם או לגבר שבו, תכונות רגש וכו'. בגיל מאוחר יותר הוא מנסה להשתחרר מזה, אך אנשים מבכרים לראותו חזק ויגבורי. "לא, הוא לא מתאבד. הם אינם מתאבדי. הם ממשיכים סתם ככה, לבד ועצוב". היה זה תיאור אכזרי, ביחוד כשהוא בא מידי בתו של אדם שוכה בתהילה רבה (וגם בכמה נוספות) על אומץ-לבו האישי האגדתי. לשאלותיו של מראיין באמריקה, ששאל אותה על אותו נושא, השיבה יעל: "איני חושבת שיש צורך עוד בחסרי-הפחד, בחזקים, בנוקשים ובגסים. אני חושבת כי האדם שאינו יכול להרגיש, גם אינו יכול לאהוב. אני חושבת שאדם נוקשה מאבד את רגישותו".

שאלה: "את אינך כותבת על אביר? האם אייפעס פחד?" תשובה: "איני יודעת. מעולם לא דיברתי עמו על כך". שאלה: "ממה פוחד גיבור הספר?" תשובה: "הוא פוחד רק מפני הפחד".

יופי שנון

כתבת השער הקודמי:

מה קרה

בחדר האמבטיה?

העולם הזה מגלה: בעוד שהי-הודעות הרישמיות אומרות שי-בנין החליק במיקלחת, האמת היא שהוא התעלף בעודו לכוש. הרופאים מקווים מאד שסיבת הי-נפילה במחלת הי-פוכרת שלו.

10

כתבת השער האחרון:

מדוע ויתרה

רחל דיין?

האם איים אודי דיין על אשת אביו באלימות, או שהיה זה הפדר ג'נרלמני? מה הניע את רחל דיין לתת מתנה, בשוויו עשרות מיליוני ל"י, לכתו ובניו של משה דיין, כי ניגוד לצוואתו?

8

ואלנסה מחברת החשמל

איש 13 הוותדים יורם אוברקוביץ חושף בראיון עם העולם הזה את שאיפותיו האישיות ואת הרגשתו של מנהיג עובדים. האיש שמיצג את עובדי חברת החשמל אומר ש"3 הוותדים מכני" טיס ללחץ אנשים רבים, ושישראל קיטר פוחד מהם. אוברקוביץ רוצה להיות בכנסת.

70

חסיבת מילואים בצרות

מה יודע אישה-מילואים על המת-רחש בסגן הפיקוד הפדר שזי יחי? דתו? מאבקה של אשת רס"ל, שנזון למאסר, הביא לחשיפת אי-חדרים ומיזחמות אישיות, וגררה ש"י רה של מישפטים צבאיים.

13

אישינו בכוח הזרוע

מדוע אוספו מייק גולדשטיין נגד רצונו בבית-חולים לחולי-נפש? מי שהיה ג"י טריסט ידוע, מתאר את הדרך מן הסמים אל הי-טיפול הפסיכיאטרי, שנכפה עליו.

50

שופטים ברחוב הירקון

י.ת.המישפט יצא לרחוב הירקון כדי לשחזר את הרצח שאירע לפני 11 שנים. סלומון אבו הובל באז"י קים והשופטים כמ"עט שהתחככו ב"נערות-הכארים.

44

שפי"זר נגד

המיפלגה

האם התנפצה אגדת כוחו של אליהו שפי"זר, שכשנה האחי רונה איים לכבוש בסערה את מיפלגת-העבודה — או שהי-הפדר רצה הנגד נגד קו בר"יב יביא את שפי"זר לפתוח במילחמת חורמה נגד פרס?

6

למה הם מצפים?

בעיקבות מאמרו של הנגד האופטרדי מביעים גברים ישראלים את דעתם על התנהגות האשה הישראלית. כיצד הם רוצים שתנהג במיטה? למה הם מצפים ממנה? האם מבינה האשה הישראלית את הנגד?

58

האם זרקה החרדית את כעלה מן המיטה: הכרוך של האברך 53
דויד בן-גוריון ומשה דיין הם אחים: מישפחת שכירו מאשדוד 54
זנחה את הבימה למען הסיפון: האשה מספנית האהבה 55
מדוע רצה הנגד הקשיש למות: התאוה למוות 56
הפרקליט יעקוב נאמן קנה חברה אחת ועכשיו הוא מפרק את מתחרתה: נאמנות כפולה 72
היורד גנר קיבל מישרה במישרדה-ביטחון: כדאי להיות יורד 73

מדורים קבועים:

- 4 תשקיף
- 8 כמדונה
- 14 מיכתבים
- 18 תשבץ
- 20 הורסקופ
- איש ממאדים — על תולעת שמיר, פיצוץי בתים והמושיע שרון
- 21 חשבון עובר ושב
- 23 עולם קטן — ארצות-הברית, זימבאווה וסנטה-קלאוס האנגלי
- 25 אנשים בעולם
- 26 אנשים
- 29 ממשכה למסיבה
- 30 הנדון
- 35 יומן אישי — הכתם השחור על
- 36 שווייץ, פרשת ואלנברג, פאס או פד קולנוע — נפוליון של אבל גאנס, ביטול הצנזורה ביוון והפרס הצר' פתי לשחקנית הישראלית
- 41 מה הם אימרים — בומה שביט, ירון לונדון, עמירם ברעם, עמוס עוז, אבי עוז ושולה חן
- 47 שידור
- 48 מדרוך שידורים
- 49 נמר של נייר — ג'וזף הלר, צילב מילוש וציננה תגר
- 62 זה היה העולם הזה שהיה
- 64 אתה והשקל
- 67 מפורט — פרשת דרייפוס, האם שפיגלר ישחק? השער של שבתאי לוי ושייטי ה-470
- 68 רחל המרחלת
- 74